

УДК 658

Шнайдер С. - спеціаліст (гр. ЕП-38), ФЕМ

Житомирський державний технологічний університет

СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Науковий керівник – ст. викл., А.В. Оверчук

На початку 90-х років ХХ століття у вітчизняній управлінській діяльності почав застосовуватися термін «інновація» і швидко набув поширення в управлінській сфері діяльності господарюючого суб'єкта.

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» інноваційна діяльність – це діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг. Також схоже визначення наведено в працях російського вченого Р.А. Фатхутдінова, який розглядає інноваційну діяльність як таку, що спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок для розширення та відновлення номенклатури і поліпшення якості продукції, (товарів, послуг), що випускається, удосконалювання технології їхнього виготовлення з наступним упровадженням і ефективною реалізацією на внутрішньому та закордонному ринках (це стосується також інноваційно-інвестиційної діяльності).

До інноваційної діяльності можуть відноситися також, інші види робіт і послуг, пов'язані інноваційним підприємництвом, обумовлені відповідно до системи класифікації видів економічної діяльності, іншими нормативними актами й міжнародними стандартами.

З метою створення сприятливих умов для активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств необхідне формування цілої системи заходів:

- розробку і запровадження механізму надання пільг підприємницьким структурам, які впроваджують і реалізують інноваційну продукцію;
- поширення практики надання підприємствам що займаються інноваційною діяльністю кредитів зі зниженою кредитною ставкою;
- запровадження прогресивного оподаткування прибутку від випуску застарілої і недосконалої продукції чи у випадку використання екологічно небезпечної технології.

Зазначені заходи дадуть змогу сформувати сприятливий інноваційний клімат, задіяти всі необхідні механізми та стимули для підвищення зацікавленості підприємств у впровадженні наукомістких технологій.

Усім відомо, що в основі інноваційної діяльності лежить інноваційний проект, яким передбачається розробка, виробництво і реалізація інноваційного продукту і інноваційної продукції, тобто інноваційний проект – це комплект документів, що визначає процедуру усіх необхідних заходів (у тому числі інвестиційних) щодо створення і реалізації інноваційного продукту і інноваційної продукції.

Кому ж потрібен інноваційний проект, на кого орієнтована система прийняття інноваційних рішень, та розроблена система оцінки інноваційних процесів? Суб'єктами інноваційної діяльності можуть бути: фізичні та юридичні особи України; фізичні та юридичні особи іноземних держав; особи без громадянства; об'єднання юридичних та фізичних осіб, які проводять в Україні інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проектів.

Наступним кроком є визначення об'єктів інноваційної діяльності. Об'єктами інноваційної діяльності є: інноваційні програми і проекти, нові знання та

інтелектуальні продукти, виробниче обладнання та процеси, інфраструктура виробництва і підприємства, організаційно-технічні рішення виробничого, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшує структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери, сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки, товарна продукція та механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції.

Розвиток інноваційної діяльності як на рівні окремої підприємницької структури, так і на рівні інтегрованих структур і держави в цілому припускають створення обґрунтованої системи фінансування. Тільки в такому випадку можуть бути створенні умови накопичення та маневру коштами і можливість їх концентрації на ключових напрямленнях інноваційної політики. Формами інвестування (фінансування) інноваційної діяльності є:

- державне (комунальне) інвестування, що здійснюється органами державної влади або органами місцевого самоврядування за рахунок бюджетних коштів відповідно до закону;
- комерційне інвестування, що здійснюється суб'єктами господарювання за рахунок власних або позикових коштів з метою розвитку бази підприємства;
- соціальне інвестування, що здійснюється в об'єкти соціальної сфери та інших невиноробничих сфер;
- іноземне інвестування, що здійснюється іноземними юридичними особами або іноземцями, а також іншими державами;
- спільне інвестування, що здійснюється суб'єктами України разом з іноземними юридичними особами чи іноземцями.

Зокрема, серцевиною інноваційної діяльності на підприємстві є освоєння (комерціалізація) нових видів продукції або методів її виробництва, доставки і реалізації. Визначаючи напрями інноваційної діяльності, керівництво фірми вирішує, на чому зосереджувати увагу: на продуктових чи технологічних інноваціях. При цьому важливо, хто є «ініціатором» інновації: споживач, постачальник чи конкурент.

Водночас, інноваційна діяльність у повному обсязі має комплексний, системний характер і охоплює такі види роботи, як пошук ідей, ліцензій, патентів, кадрів, організацію дослідницької роботи, інженерно-технічну діяльність, яка об'єднує винахідництво, раціоналізацію, конструювання, створення інженерно-технічних об'єктів, інформаційну та маркетингову діяльність. Усе це створює прогресивні умови для інноваційного розвитку та активізації інноваційних процесів. Тобто інноваційна діяльність розглядається як сукупність робіт, які виконуються певними організаційними структурами від зародження ідей, її розроблення і до комерціалізації в умовах конкуренції.

Отже, інноваційна діяльність – це комплекс заходів, спрямований на практичне вико- ристання наукових, науково-технологічних результатів наявного інтелектуального потенціалу з метою створення нового або удосконаленого продукту, технологічного процесу, методів організації виробництва, праці, організаційної структури та систем управління. В умовах ринкової економіки інновації повинні сприяти інтенсивному розвитку підприємств, забезпечувати прискорення впровадження у виробництво останніх досягнень науки і техніки, повніше задовольняти потреби споживачів у різноманітній високоякісній продукції та послугах.

Таким чином, інноваційна діяльність нині перетворилася на один із найважливіших чинників ефективного функціонування та розвитку господарських систем в умовах ринкової економіки.